

Begin der bebroeding bij de Turelaar.

In „*The Handbook of British Birds*”, deel IV, p. 326, wordt over de Britse Turelaar (*Tringa totanus britannica* Mathews) gezegd, dat de eieren als regel in opeenvolgende dagen worden gelegd en dat de bebroeding begint, wanneer het legsel voltallig is („on completion of clutch”).

Voor de Continentale Turelaar (*Tringa totanus totanus* (L.)) worden deze gegevens niet verstrekt, terwijl deze ook niet voorkomen in bekende Nederlandse werken, bv. als „*De Nederlandse Vogels*”. Gezien de grote overeenkomst tussen de beide rassen is men geneigd aan te nemen, dat voor beide ook in dit opzicht hetzelfde zal gelden.

In dit verband is het wellicht interessant melding te maken van twee Turelaar-broedgevallen in het voorjaar 1954 in Amsterdam-West, die beide een afwijkend verloop hadden.

In de omgeving van een Kievitennest, waar ik al enkele malen Turelaars had aangetroffen, vond ik op 18 April verschillende draaikuilen, welke later speelnesten van de Turelaars bleken te zijn. Bij verdere bezoeken controleerde ik deze draaikuilen geregeld en zo vond ik op 21 April omstreeks 7 uur des avonds in een dier kuilen één koud ei (nest nr. 1). De volgende avond, op ongeveer hetzelfde tijdstip, bevatte het nest nog dit ene ei en een andere draaikuil — nest nr. 2 — die de vorige avond nog leeg was. had nu ook één koud ei.

Hoe de beide broedsels verder tot stand kwamen, heb ik in onderstaande tabel samengevat.

	nest nr. 1	nest nr. 2
18 April ca. 9 uur v.m. . . .	lege kuil	lege kuil
21 April ca. 19 uur n.m. . . .	één koud ei	lege kuil
22 April ca. 19 uur n.m. . . .	één koud ei	één koud ei
23 April ca. 19 uur n.m. . . .	twee koude eieren	één koud ei
24 April ca. 14 uur n.m. . . .	} twee koude eieren	} twee koude eieren
ca. 18 uur n.m. . . .		
25 April ca. 8 uur v.m. . . .	} drie eieren warm!	} twee koude eieren
ca. 15 uur n.m. . . .		
26 April ca. 19 uur n.m. . . .	vier warme eieren	drie warme eieren
27 April ca. 19 uur n.m. . . .	vier warme eieren	drie warme eieren
28 April niet gecontroleerd		
29 April ca. 19 uur n.m. . . .	vier warme eieren	vier warme eieren

Hieruit blijkt wel, dat het leggen op achtereenvolgende dagen bij onze Turelaar op zijn minst toch geen regel zonder uitzonderingen is. In deze twee gevallen, welke vanzelfsprekend beide nog uitzonderingsgevallen geweest kunnen zijn, werden de vier eieren gelegd in 6 à 7 dagen.

Verder begon de bebroeding bij beide broedsels na het leggen van het derde ei en werd dus niet gewacht op het voltallige legsel. Voor nest nr. 1 werd dit niet alleen geconstateerd aan de temperatuur der eieren, doch ook aan de hand van de aanwezigheid van de broedende vogel zelf. Alleen kon niet worden vastgesteld of de vogels na het leggen van het derde ei ook direct constant hebben gebroed, hoewel het wel waarschijnlijk was (op 25 April waren de drie eieren van nest nr. 1 zowel om ca. 8 uur v.m. als om ca. 15 uur

n.m. warm en de drie eieren van nest nr. 2 waren zowel op 26 als op 27 April op de contrôletijdstippen eveneens warm).

Voor het vaststellen van constante bebroeding zou urenlange observatie nodig zijn geweest en hiertoe was ik niet in de gelegenheid.

J. Walters.

Nieuws van de wetenschappelijke mededelingen.

De verkoop van de pas verschenen „*De Avifauna van de Biesbosch*” en de andere Mededelingen verloopt zo gunstig, dat onze administrateur al begin Juli de copie van „*Nederlandse spinnen*” naar de drukker kon brengen. In dezelfde maand ontvingen de abonné's op de serie dit boekje reeds in de bus. Zonder twijfel zal ook deze uitgave zijn weg wel vinden. De 105 illustraties, die Pater Chrysanthus voor deze Mededeling maakte, zijn zeer duidelijk en vergemakkelijken het werken met de tabellen. Ruim 125 spinnen zijn op naam te brengen. In de advertentie kunt U verdere bijzonderheden vinden.

Op de tweede lezingavond te Ommen bleek ons, dat vele leden niet weten, dat zij zich van automatische toezending van de Mededelingen kunnen verzekeren. Een briefkaartje aan de Heer Hazevoet en — tot weder opzeggens toe — krijgt U elke Mededeling enige dagen na de verschijning toegezonden.

Weer hebben enkele deskundigen ons toegezegd een nummer van onze serie te willen verzorgen. Het zijn:

B. J. Lempke: „*Trekvinders*”. G. Bank Jr, lid van de afdeling Zaanstreek, is reeds bezig om van elke te behandelen vlinder een duidelijke tekening te maken.

Prof. Dr J. H. Schuurmans Stekhoven: „*Luisvliegen*”.

Dr J. G. Betrem: „*Sluipwespen*”. Dit wordt het zesde deeltje van de serie over Vliesvleugeligen insecten.

Na de vacaties — in September — zullen wij U onze verdere plannen, wat de uitgeverij betreft, mededelen.

Koopt U nu alvast één of meer Mededelingen en oefent U zich in het determineren van slakken, insecten of spinnen. Probeert U ook eens een oorwormen-nestjes te vinden. In onze Mededeling no. 4 vindt U de gegevens, hiervoor nodig. Veel succes!

G. Houtman.

Boekbespreking:

PLANTENGROEI EN BLOEI DOOR L. DORSMAN Czn EN JAC. VAN DER KLEI
Deel 2. Uitheemse planten. Uitg. J. B. Wolters—Groningen. 9e druk. f 1,60.

Weer een nieuwe druk van één van die aardige boekjes voor de lagere school, met heel goede illustraties van Joh. Briedé.

Volgens mijn dochttertje, leerlinge van de 5e klasse l.o., is het een „machtig” boek en dat zegt mijns inziens genoeg.

Mocht U het boekje tijdens Uw schooltijd niet gelezen hebben, koop het dan nu, er staan genoeg wetenswaardigheden in.